

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

Комплекс навчально-методичного забезпечення з дисципліни
ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ КУЛЬТУРИ

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
галузі знань 29 «Міжнародні відносини»
спеціальності (напрями) 291 «Міжнародні відносини, суспільні
комунікації та регіональні студії»
освітньої програми «Міжнародна інформація та міжнародні
комунікації»
вид дисципліни обов'язкова
факультет міжнародних економічних відносин та туристичного
бізнесу

Укладач: к. іст. наук Філатова О. Є.

2020 / 2021 навчальний рік

1. Навчальний контент:

Програма навчальної дисципліни “Історія зарубіжної культури” складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми «Міжнародна інформація та міжнародні комунікації» підготовки бакалавр спеціальності (напряму) 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

Опис навчальної дисципліни

Ди Дисципліна “ Історія зарубіжної культури ” в системі гуманітарних і суспільних наук вищих навчальних закладів посідає особливе місце; завдяки її вивченню студенти отримують цілісне уявлення про культурно-історичні надбання людства загалом та українського етносу зокрема.

Глибоке вивчення й осмислення своєрідності, самобутності розвитку української культури, об’єктивне бачення сучасних концепцій та різного роду наукових тлумачень щодо історико-культурних подій від часів дохристиянського періоду і нині сприятимуть формуванню у студентів наукового світогляду, підвищенню загального культурного рівня, вихованню у них високих морально-етичних якостей, розширенню загальнотеоретичних та специфічних знань на основі опанування національними та загальнолюдськими цінностями в галузі культури і мистецтва.

У курсі на конкретному матеріалі обґрунтовується система культурних цінностей, простежуються чинники, що забезпечують процес розвитку певних матеріальних і духовних надбань. Ознайомлення з різними культурно-історичними типами культур допомагає простежити, як усі попередні культурні досягнення трансформуються в сучасну культуру, забезпечують її різноманітність.

Зміст курсу включає розгляд загальних теоретичних проблем культури (теорію культури), історію культури та мистецтва України в контексті історії світової цивілізації, європейської культури і різнобарв’я напрямів у мистецтві, що формувалися понад півтора тисячоліття на нашому континенті.

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є поглиблення знань студентів з історії та теорії української культури, ознайомлення з головними проблемами історико-культурного процесу в Україні в європейському та загальносвітовому контекстах.

А також, надати студентам знання з історії світової культури, зосередившись на найбільш актуальних проблемах: поняття культури, її структури та функцій; причини, час зародження мистецтва, види та жанри мистецтва; особливості розвитку культури певних регіонів з характерним історично визначеним рівнем розвитку суспільства, творчих сил і здібностей людей та дати уявлення про зв’язок української культури зі світовою; найвидатніші культурні досягнення людства в стародавню добу, в період середньовіччя та нового часу, на сучасному етапі; витоки, формування, особливості розвитку культури українського народу.

1.2. У результаті вивчення курсу студенти повинні виконувати такі завдання:

- знати сучасні інтерпретації історії культури та вміти використовувати їх на українському матеріалі;
- розуміти принципи інтердисциплінарного підходу до вивчення історії української та зарубіжної культури;
- знати історичні умови функціонування, основні етапи розвитку та найважливіші події, явища, персоналії українського та світового культурного процесу;
- мати уявлення про етнічні та національні культури народів на території України;
- уміти дискутувати з проблемних, суперечливих питань українського культурного процесу;

- повинні вчитися і оволодівати сучасними знаннями та застосовувати їх у практичній діяльності;
 - мати здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
 - визначити структурно-морфологічні особливості української культури.
 - формування наступних загальних компетентностей:
- ЗК2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК3. Здатність планувати та управляти часом.
- ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями та застосовувати їх у практичній діяльності.
- ЗК5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, зокрема завдяки використанню інформаційних і комунікаційних технологій.
- формування наступних фахових (спеціальних) компетентностей:
- СК1. Знання про природу, динаміку, принципи організації та історичні тенденції розвитку міжнародних відносин.
- СК2. Здатність розуміти міжнародні відносини у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.
- СК8. Розуміння характеристик розвитку країн та регіонів світу, особливостей та закономірностей глобальних та міжнародних інтеграційних процесів, включаючи процеси європейської та євроатлантичної інтеграції.

Розділ І. Зарубіжна культура в стародавні часи і добу середньовіччя (V – середина XV ст.).

Тема 1. Вступ до курсу. Культура як об'єкт міждисциплінарного дослідження.

Поняття культури та його багатозначність. Основні функції культури. Морфологія культури. Основи періодизації культури. Предметне поле та завдання культурологічних досліджень.

Тема 2. Походження культури. Сучасні культурологічні концепції.

Трудова теорія (К. Маркс, Ф. Енгельс). Символічна теорія (Е. Кассіре́р). Роль семіотики культури. Магічна теорія. Роль ритуалу. Фрейдистські і постфрейдистські концепції. Тотем і табу. К. Юнг і колективне несвідоме. Ігрова теорія Й. Хейзі́нґи. Сучасні герменевтичні концепції про культуру. Структуралізм. Неопозитивізм і зародження структуралізму. Спроби побудови універсальної мови (аналітична філософія тощо). Концепція К. Леві-Стросса. „Структуралізм як діяльність” Р. Барта і „структурна людина”. Постструктуралізм. Семіотичні концепції культури. Роль Ю. Лотмана, Б. Успенського. Постмодерністська переоцінка культурних універсалій.

Тема 3. Ранні форми культури.

Основні етапи антропосоціогенезу. Поняття неолітичної революції. Міфологія як історично перша форма світогляду. Проблема виникнення мови. Генезис моральної свідомості та мистецтва.

Тема 4. Цивілізації Давнього Сходу: світове значення.

Шумерська цивілізація: від тотемних центрів до міст-держав. Виникнення писемності і її світове значення. Культура Стародавнього Єгипту: раннє, давнє, середнє, нове царство і пізній період. Значення культури Єгипту. Давня Індія. Дравідська та індоарійська цивілізації. Культ предків і культ природи у Давньому Китаї. Індійська і китайська культури у сучасному світі. Вплив ісламу на єгипетську сучасну культуру.

Сасанідський Іран: зороастризм в культурі Месопотамії, сучасні культури на цій території.

Тема 5. Культура античності. Давньогрецька культура. Давній Рим. Виникнення християнства.

Періодизація культури Античності. Загальна характеристика міфології Стародавньої Греції та Стародавнього Риму. Мистецтво Стародавньої Греції та Стародавнього Риму. Філософія як особлива форма культури Античності. Виникнення християнства.

Тема 6. Культура Середньовіччя. Культура Відродження і Реформації.

Спадкоємність і протистояння античності і середньовіччю. Християнство – основа європейської середньовічної культури. Теоцентризм як основа середньовічного християнського світогляду. Символізм християнського мистецтва. Особливості культурного розвитку східних країн. Ренесанс як синтез (діалог) античності і середньовічного християнства (Л. М. Баткін). Класична країна Відродження — Італія: гегемонія Італії в духовному житті Європи XIV–XV ст. Живопис доби Відродження та його місце в ієрархії мистецтв. Ренесансний гуманізм: на шляху до поняття особистості. Північний Ренесанс (Рабле, Монтень, Шекспір). Реформація і раціоналізація духовного життя Європи.

Розділ II. Культура Нового часу (друга половина XV – початок XX ст.). Українська культура XX – початку XXI ст.

Тема 7. Культура Нового часу. Доба бароко. Наукова революція XVII століття.

Наукова революція: М. Коперник (геліоцентризм), Дж. Бруно (нескінченність Всесвіту), Г. Галілей (дослідження руху), Декарт, І. Ньютон. Зміна картини світу: взаємопов'язані ідеї руху, нескінченності, єдності протилежностей. Осягнення руху: виникнення математичного аналізу. Раціоцентризм як принцип культури Нового часу. Стилістичний дуалізм мистецтва XVII ст.: бароко і класицизм. Втілення ідей руху, нескінченності, єдності протилежностей в художній культурі: Монтень і Шекспір – сучасники Галілея. Реформація.

Тема 8. Просвітництво і Романтизм.

Французькі енциклопедисти: влада Розуму як панацея. Кант: визначення Просвітництва. Ідея рівності і Французька революція 1789 року. Зближення протилежностей у мистецтві Романтизму. Проблема протиріччя в німецькій класичній філософії і гегелівська діалектика.

Тема 9. Культура XIX - початку XX ст. Романтизм, реалізм, модернізм - культурні параметри епохи.

Загальні пріоритети культури Нового часу: раціоналізм, антропоцентризм, сцієнтизм, європоцентризм. Колоніальна політика. Індустріалізація і успіхи наук. Лібералізм і демократія у XIX ст. Невід'ємні права. Конституційні монархії і парламентські республіки. Революції у Франції. Наполеонівські війни. „Громадянський кодекс” Наполеона. Сен-Сімон і Фур'є. Промислова революція в Англії. „Весна народів”. Рісорджименто. Романтизм як загальнокультурний рух. Проблема „подвійності світу”. Втеча від реальності: повернення до природи. Друга половина XIX ст. Паризька комуна. Бісмарк. Успіхи науки й індустрії (математика, відкриття радіоактивності, закони збереження енергії, Менделєєв, Фарадей, Пуанкаре). Природнича теорія Ч. Дарвіна і клітинна теорія. Реалізм – індивід у типових обставинах. Поняття еволюції індивіда і психологізму. Використання соціально-психологічного аналізу. Символізм –

пошук нової мови вираження невиразного. Імпресіонізм (К. Моне, Ренуар, Е. Дега, Роден) – відображення внутрішнього стану людини. Постімпресіонізм (Поль Сезанн, Поль Гоген, В. Ван Гог) як втеча від масової культури. Підсумки культури XIX ст.

Тема 10. Світова культура новітнього часу: здобутки і втрати.

Художня культура другої половини XIX ст. як передумова новітнього часу. Імпресіонізм у малярстві, музиці і поезії: Дебюссі, Верлен, Мане, Моне, Ренуар. Від імпресіонізму до символізму. Особливості творчого методу імпресіоністів і символістів. Наука XX століття. Психологія Фрейда: відкриття підсвідомого. Теорія відносності і квантова механіка. Некласичні логіки. Теорема Гьоделя про неповноту. Трансперсональна психологія і нова концепція природи людини.

Тема 11. Культура України у світовому контексті: від архаїчних часів до XIX ст..

Архаїчна культура на території України. Перші землеробські культури. Трипільська культура. Східні слов'яни у дохристиянську епоху. Склавини і анти. Кіммерійці. Прийняття християнства. Особливий тип християнства. Вплив Візантії і церковно-книжна культура в Україні–Русі. Українська культура у Великому князівстві Литовському і Польщі (XIV – XVI ст.). Українська мова і православ'я: від державного статусу до маргінальності. Люблінська (1569) і Берестейська (1596) унії. Селянсько-козацькі повстання і формування української нації. Особливості Відродження і Реформації в Україні. Роль козацтва. Запорізька Січ. Бароко в українській культурі. Вироблення національного стилю. Гетьманське – козацьке – народне бароко. Реформи Петра I, ліквідація Гетьманату, Запорізької Січі, юридичне оформлення кріпосного права (1783). Особливості українського класицизму. Візуалізація мистецтв, заборона на українське слово. Українська культура XIX ст. Становлення літератури (І. Котляревський, Квітка-Основ'яненко, А. Метлинський, „Руська трійця”). Київська романтична школа і творчість Т. Шевченка. Вплив російської культури. Друга половина XIX ст. в Україні. Заборони. Еміграція українців до імперських центрів. Творчість М. Гоголя, І. Франка, Л. Українки. Народництво і неоромантизм. Універсализм модернізму і міфологічний символізм. „Нова драма” В. Винниченка. Імпресіоністична тенденція. Еволюція українського театру.

Тема 12. Загальна характеристика культури XX – початку XXI ст. Модернізм.

Постмодернізм і сучасна культура України.

Поява постмодернізму. Пост-сучасність. Соціальна критика пізнього капіталізму. Реконструкція існуючих символів влади, постмодерністські опозиції, розрізнення, слід, пошук основ культурного буття. Зростання символізації. Масова культура імітованої присутності. Постмодерний дискурс у порівнянні з модерним (відмова від істини, причини, гра і випадок замість сутності, неприйняття ієрархії, гетерогенність, іронія замінює метафізику, інтертекстуальність, герменевтичність). Нове бачення людини – цінність людини, що не може бути обмежена старими культурними вимогами. Цінування моменту, фрагментизація дійсності, колаж. Постколоніальні і гендерні дослідження: введення нових суб'єктів культурної динаміки.

Художні тенденції поч. XX ст. Українська пейзажна школа, імпресіонізм, кубізм, конструктивізм, футуризм. Звернення до архетипів у мистецтві. Модерн в архітектурі. Період 10-20-х років: національно- та соціально-визвольна боротьба. 20-30-ті роки. Мистецькі угруповання. Принципи „Пролеткульту” і РАППУ. Український і російський авангард. Українізація і її припинення. Пролетарська культура у роки II Світової війни. Відновлення після війни, співіснування українського і радянського патріотизму. ОУН – УПА. Боротьба з „буржуазним націоналізмом” і ліквідація УГКЦ (1946-1947). Відлига і дисидентський рух. Діаспора. 60-80-ті роки: співіснування модернізму і радянської культури. НТР. Гасло „злиття націй”. Сучасна тематика.

Виробничий роман. Пострадянський період. Постмодернізм і комерціалізація культури. Американізація: позитив і негатив. Концепція національного відродження. Українські перспективи.

2. Плани практичних (семінарських) занять, самостійної роботи

Проведення семінарських занять дозволяє вирішувати наступні дидактичні цілі: - оптимально поєднувати лекційні заняття із систематичною самостійною навчально-пізнавальною діяльністю студентів, їх теоретичну підготовку з практичною; - розвивати уміння, навички розумової праці, творчого мислення, уміння використовувати теоретичні знання для вирішення практичних завдань; - формувати у студентів інтерес до науково-дослідної роботи і залучення їх до наукових досліджень, які здійснює кафедра; - забезпечувати системне повторення, поглиблення і закріплення знань студентів за певною темою; - формувати уміння і навички здійснення різних видів майбутньої професійної діяльності; - здійснювати діагностику і контроль знань студентів з окремих розділів і тем програми, формувати уміння і навички виконання різних видів майбутньої професійної діяльності.

Семінарські заняття виконують наступні основні функції: - навчальну (поглиблення, конкретизацію, систематизацію знань, засвоєних під час лекційних занять та у процесі самостійної підготовки до семінару); - розвивальну (розвиток логічного мислення студентів, набуття ними умінь працювати з різними літературними джерелами, формування умінь і навичок аналізу фактів, явищ, проблем тощо); - виховну (виховання відповідальності, працездатності, виховання культури спілкування і мислення, прищеплення інтересу до вивчення конкретної дисципліни та до фаху, формування потреби раціоналізації навчально-пізнавальної діяльності та організації дозвілля); - діагностично-корекційну та контролюючу (контроль за якістю засвоєння студентами навчального матеріалу, виявлення прогалин у його засвоєнні та їх подолання).

Плани і основні питання практичних занять з дисципліни

Розділ I. Зарубіжна культура в стародавні часи і добу середньовіччя (V – середина XV ст.).

Семінарське заняття 1. Поняття, сутність та функції культури. Походження культури. Сучасні культурологічні концепції

План семінару / Питання для обговорення:

1. Культура як суспільно-історичне явище. Сучасне розуміння категорії "культура". Визначення культури.
2. Форми культури (матеріальна, духовна, фізична).
3. Структура духовної культури.
4. Культура і цивілізація.
5. Національна та світова культура.
6. Функції культури.
7. Масова та елітарна культури. Поняття «субкультура».

Семінарське заняття 2. Культура народів Стародавнього Сходу. Трипільська культура. Давня культура східних слов'ян.

План семінару / Питання для обговорення:

1. Культура первісного суспільства. Розвиток писемності.
2. Міфологія та релігія Месопотамії. Особливості культурного розвитку Шумеру, Вавилону, Ассирії.

3. Міфологія і релігійні уявлення давніх єгиптян, їх взаємозв'язок із науковими знаннями та архітектурою.
4. Періоди культурного розвитку Давнього Єгипту.
5. Література та філософсько-релігійна система Давньої Індії як основа індійської цивілізації.
6. Традиційні культи та формування етично-філософських систем (конфуціанство та моїзм) в Давньому Китаї.
7. Прогрес науки, медицини в Давньому Китаї та його підвалини.
8. Культура раннього землеробства. Трипілля, Черняхівська, Зарубинецька, Лужицька культури. Скіфо-сарматські впливи. Культурні здобутки стародавніх слов'ян.

Семінарське заняття 3. Антична культура. Впливи елліністичної культури в Україні.

План семінару / Питання для обговорення:

1. Суть, особливості та історичне місце античної культури.
2. Основні ареали поширення художніх мов античності.
3. Культура Стародавньої Греції та Риму.
4. Античний складник в українській культурі.

Семінарське заняття 4. Культура Західноєвропейського Середньовіччя. Культура Візантії. Культура Київської Русі та Галицько-Волинського князівства.

План семінару / Питання для обговорення:

1. Образотворче мистецтво епохи Середньовіччя.
2. Основні риси візантійської культури та їх вплив на розвиток культури княжої України-Русі.
3. Перші європейські середньовічні університети: історія виникнення, структура, освітні, наукові та культурні традиції.
4. Література Київської Русі.
5. Образотворче мистецтво Київської Русі.

Розділ II. Культура Нового часу (друга половина XV – початок XX ст.). Українська культура XX – початку XXI ст.

Семінарське заняття 5. Культура доби Відродження. Розвиток та самобутні риси культури Козацької доби.

План семінару / Питання для обговорення:

1. Суть та гуманістичний характер ренесансної культури.
2. Високе Відродження та його провідні діячі.
3. Північне Відродження та його відмінності від італійського.
4. Утопізм як напрям соціально-політичної думки Відродження (Т.Мор, Т.Кампанелла).
5. Вплив ідей епохи Відродження на культуру України.
6. Українські гуманісти епохи Відродження.
7. Братський рух в Україні.
8. Києво-Могилянська академія - осередок духовної культури українського народу. Українське козацьке бароко.

Семінарське заняття 6. Західноєвропейська культура XIX століття. Національна культура XIX – початку XX ст.

План семінару / Питання для обговорення:

1. Загальні тенденції розвитку європейської культури.
2. Розвиток художньої культури Європи XIX століття: класицизм, романтизм, реалізм, декаданс.
3. Інтеграційні процеси в європейській культурі другої половини XIX ст.
4. Національно-культурне відродження в Україні.
5. Художня культура другої половини XIX ст.. Від імпресіонізму до символізму.

Семінарське заняття 7. Культурна ситуація XX – XXI століття у світі. Українська культура XX – початку XXI ст.

План семінару / Питання для обговорення:

1. Основні напрями розвитку європейського мистецтва XX – початку XXI ст. (експресіонізм, кубізм, футуризм та ін.).
2. Світова культура XX – XXI ст. Сучасні футурологічні концепції розвитку культури і цивілізації,
3. Здобутки української культури у часі розбудови незалежної держави.
4. Кризові явища у сучасній українській культурі та шляхи їх подолання.

3. Завдання для самостійної роботи

Написати план-конспект з кожної теми керуючись рекомендованим списком літератури.

1. Сутність та витоки української культури
2. Культура княжої доби
3. Культура литовсько-польського періоду
4. Українська культура часів Гетьманщини
5. Українська культура наприкінці XVIII – XIX ст.
6. Політика радянської влади у сфері культури у 20-80-ті рр. XX ст.

9. Рекомендована література
Основна література

1. Культурологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів / кол. авторів; за ред. А.Є.Конверського. Харків: Фоліо, 2013. – 863 с.
2. Попович М.В. Нарис з історії культури України. – К.: «АртЕк», 1998. – 728 с. Культурологія: українська та зарубіжна культура Навч. посіб. / М.М.Закович, І.А.Зязюн, О.М.Семашко та ін. За ред. М.М.Заковича – К., 2004. – 567 с.
3. Богуцький Ю.П. Українська культура в європейському контексті /
4. [Ю.П. Богуцький, В.П. Андрущенко, Ж.О. Безвершук, Л.М. Новохатько]; За ред. Ю.П. Богуцького. – К.: Знання, 2007. – 679 с.
5. Бокань В. А. Історія культури України: Навч. посібник / В. А. Бокань,
6. Л. П. Польовий. – К.: МАУП, 1998. – 232 с.
7. Історія світової культури / Під заг. ред. М.В. Дедкова. – Запоріжжя: Дике Поле, 2009. – 376 с.
8. Кордон М.В. Українська та зарубіжна культура: Підручник / М. В. Кордон. – [вид. 2-ге]. - К.: Центр учбової літератури, 2007. – 584 с.

9. Українська та зарубіжна культура. Навч. посіб. / М. М. Закович, І. А. Зязюн, О. Л. Шевнюк та ін.; За ред. М. М. Заковича. — [4-ге вид., випр. і допов]. - К.: Знання, 2009. — 589 с.
10. Шейко В. Історія української культури: Навч. посібник / В. Шейко, Л. Тишевська. - К.: Кондор, 2006. — 264 с.

Допоміжна література

1. Абрамович С.Д., Чікарькова М.Ю. Світова та українська культура: Навч. пос. / С. Д. Абрамович, М. Ю. Чікарьова. - Львів: Світ, 2004. - 344 с.
2. Білик Б. Історія української та зарубіжної культури: Навч. посіб./ Б. Білик та ін.; За ред. С. Клапчука, В. Остафійчука. — К.: Вища шк.; Знання, 1999. — 326 с.
3. Гаврюшенко О. А. Історія культури: Навч. посібник / Наук. ред. В. М. Шейко О. А. Гаврюшенко, В. М. Шейко, Л. Г. Тишевська. — К.: Кондор, 2004. — 763 с.
4. Греченко В. Історія світової та української культури: Підруч / [В. Греченко, І. Чорний, В. Кушнерук, В. Режко]. - К.: Літера, 2000. - 464 с.
5. Горський В.С. Філософія в українській культурі: (методологія та історія). Філософські нариси / В. С. Горський. - К.: Центр практичної філософії, 2001. - 236 с.
6. Дещинський Л. Українська та зарубіжна культура. Навчальний посібник / [Л. Дещинський, Я. Денісов, М. Скалецький, Л. Цубов, Н. Барановська, О. Макачук]. — Вид. 4-е, перероблене і доповнене. — Л.: Бескид Біт, 2005. — 304 с.
7. Зотов В. Українська та зарубіжна культура. Словник культурологічних термінів / В. Зотов, А. Клімачова, В. Таран. - К.: Центр учбової літератури, 2009. - 269 с.
8. Історія української культури у 5 т.
Т.1. Історія культури давнього населення України. — К., 2001.
Т.2. Українська культура XIII - першої половини XVII ст. — К., 2002.
Т.3. Українська культура першої половини XVII — XVIII ст. — К., 2003.
Т.4. Українська культура другої половини XIX ст. — К., 2005
Т.5. Кн.1. Українська культура XX - початку XXI століть. — К., 2011.- 862с.
9. Кормич Л.І., Багацький В.В. Культурологія (історія і теорія світової культури XX століття): Навч. Посібник / Л. І. Кормич, В. В. Багацький В.В. [3 вид]. - Х.: Одісей, 2004. - 304 с.
10. Курас І. Провідники духовності в Україні / І. Курас. - К.: Вища школа, 2003. - 738 с.
11. Левчук Л. Історія світової культури. Культурні регіони: Навч. посібник / Л. Левчук. — К.: Либідь, 1997. — 449 с.
12. Матвеева Л. Культурологія: Курс лекцій: Навч. посібник / Л. Матвеева. — К.: Либідь, 2005. — 512 с.
13. Миропольська Н. Художня культура світу: Європейський культурний регіон: Навч. посіб. / [Н. Миропольська, Е. Белкіна, Л. Масол, О. Оніщенко]. — К.: Вища школа, 2001. — 191 с.
14. Пальм Н. Д. Історія української культури : навчальний посібник / Н.Д. Пальм, Т.Є. Гетало. — Х.: Вид. ХНЕУ, 2013. — 296 с.
15. Погорілий О. Культурологія: Навчальний посібник / Упоряд.: О. Погорілий, М. Собуцький. - К.: Києво-Могилянська академія, 2005. - 320 с.
- 14
16. Подольська Є.А., Лихвар В.Д., Погорілий Д.Є. Культурологія: 100 питань - 100 відповідей. Навчальний посібник для студ. вищих навч. закл. / Є. А.

- Подольська, В. Д. Лихвар, Д. Є. Погорілий. - К.: Фірма «ІНКОС», 2008. - 240 с.
17. Попович М. Григорій Сковорода: філософія свободи / М. Попович. – К.: Майстерня Білецьких, 2007. – 255 с.
18. Українська культура: цивілізаційний вимір/ Я. С. Калакура, О. О. Рафальський, М. Ф. Юрій. – К.: ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2015. – 496с.
19. Українська та зарубіжна культура: Підручник / [за ред. В.О.Лозового]. - Х., 2006. - 376 с.
20. Тюрменко І. Культурологія: теорія та історія культури: Навчальний посібник / За ред. І. Тюрменко, С. Буравченкова, П. Рудик. – К.: Центр навчальної літератури, 2010. – 370 с.
21. Шевнюк О. Українська та зарубіжна культура: Навч. посібник. / О. Шевнюк. - К.: Знання-Прес, 2002. - 277 с.
22. Sartre J.- P. Critique de la raison dialectique. – Paris, 1960.–Т. 1.
23. Sartre J.-P. L'être et neant. – Paris, 1955.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. http://pidruchniki.ws/16140505/kulturologiya/natsionalnokulturne_pidnesennya_20-30-h_rokiv#985
2. http://www.nuos.edu.ua/files/Visotskii_Istoriia_ukrayinskoyi_kulturi.pdf
3. <http://litopys.org.ua/krypcult/krcult.htm>
4. http://chitalka.info/gp_07/gp_07index.htm
5. <http://izbornyk.org.ua/istkult2/ikult2.htm>
6. http://www.franko.lviv.ua/faculty/Phil/madey_ist_ukr_culture.pdf
7. http://www.nuos.edu.ua/files/Shieiko_Tishievska_Istoriia_ukrayinskoyi_kulturi.pdf
8. <http://repository.hneu.edu.ua/jspui/bitstream/>

4. Питання, задачі, завдання або кейси для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти, для контрольних робіт, передбачених навчальним планом, післятестастійного моніторингу набутих знань і вмінь з навчальної дисципліни

Перелік екзаменаційних питань

1. Поняття культури та його багатозначність.
2. Основні функції культури. Морфологія культури.
3. Міфологія як історично перша форма світогляду.
4. Класифікація архаїчних міфів.
5. Культура Месопотамії: міфологія, мистецтво, правова думка.
6. Культура Стародавнього Єгипту: міфологія, мистецтво, правова думка.
7. Загальна характеристика міфології Стародавньої Греції та Стародавнього Риму.
8. Мистецтво Стародавньої Греції та Стародавнього Риму.
9. Слов'янська міфологія: джерела, пантеон, основні міфи.
10. Етногенез та націостановлення українців.
11. Поняття фольклору та народної культури.
12. Роль християнства у розвитку середньовічної культури.
13. Європейське середньовічне мистецтво: основні напрями.
14. Становлення університетської освіти і науки в епоху Середньовіччя.
15. Київська Русь як соціокультурна система.
16. Мистецтво Київської Русі: загальна характеристика.
17. Філософська та соціально-політична думка Київської Русі: загальна характеристика.
18. Періодизація та загальна характеристика епохи Відродження.

19. Мистецтво Відродження: основні напрями та представники.
20. Соціально-політична думка епохи Відродження: загальна характеристика.
21. Реформаційно-гуманістичний напрям в українській культурі.
22. Братський рух та полемічна література в Україні.
23. Світоглядні засади культури Просвітництва.
24. Мистецтво епохи Просвітництва: основні напрями.
25. Наука як сутнісне явище доби Просвітництва.
26. Поняття бароко та його специфічні риси в українській культурі.
27. Архітектура українського бароко.
28. Українська барокова література.
29. Г.С. Сковорода як представник культури українського бароко.
30. Образотворче мистецтво та музична культура України періоду бароко.
31. Західноєвропейське мистецтво XIX століття: основні напрями та представники.
32. Мистецтво класицизму в українській культурі: основні напрями розвитку.
33. Науково-технічна революція та криза європейських наук.
34. Дворянський період української культури XIX століття.
35. Народницький період української культури XIX століття.
36. Життя і творчість Тараса Шевченка.
37. Становлення і розвиток університетської освіти і науки в Україні XIX ст.
38. Модерний період української культури XIX століття.
39. Діяльність Наукового Товариства імені Шевченка у Львові.
40. Поняття модерну. Модерн та модернізм.
41. Основні напрями розвитку європейського мистецтва XX століття.
42. Проблема глобалізації в сучасній світовій культурі.
43. Проблема модернізації в сучасній світовій культурі.
44. Проблема мультикультуралізму в сучасній світовій культурі.
45. Проблема культурної універсалізації в сучасній світовій культурі.
46. Модерн як проект національного культуротворення.
47. Українське мистецтво XX століття як частина світової художньої культури.
48. Феномен «Розстріляного Відродження» в українській культурі XX століття.
49. Феномен «шістдесятників» в українській культурі XX століття.
50. Сучасні культурологічні проблеми європейської інтеграції України.

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Факультет Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
Спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
Освітня програма Міжнародна інформація та міжнародні комунікації
Семестр 1-й
Форма навчання денна
Рівень вищої освіти – перший(бакалаврський)
Навчальна дисципліна: Історія зарубіжної культури

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ №__

1. Поняття культури та його багатозначність (14 балів)
2. Мистецтво Відродження: основні напрями та представники (13 балів)
3. Народницький період української культури XIX століття (13 балів)

Затверджено на засіданні кафедри
міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки
протокол № _____ від “ _____ ” _____ 2020 р.
Завідувач кафедри _____ (Л.В. Новікова)

Екзаменатор _____ (О. Є. Філатова)